

KOUCHING TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TARBYA FANI O'QITUVCHILARINI KASBIY FAOLIYATGA TAYYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

*Kabulova Sanobar Eshnazarovna,
guliston davlat pedagogika institute o'qituvchisi*

Annotatsiya. Ta'lim o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlash ta'lim tizimining muhim jihati bo'lib, o'qituvchilarning talabalarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun yaxshi jihozlanganligini ta'minlaydi. Ushbu maqola ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashni kuchaytirish uchun kouching texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlarini o'rganadi. Kouching usullarini o'qituvchilar ta'limi dasturlariga integratsiyalashgan holda, o'qituvchilar ko'proq fikrlaydigan, sezgir va moslashuvchan o'qituvchi ishchi kuchini rivojlantirishlari mumkin. Maqolada turli xil kouching metodologiyalari, ularning o'qituvchilarni tayyorlashda qo'llanilishi va o'qituvchilar va talabalar uchun mumkin bo'lgan foyda ko'rib chiqiladi. Keys tadqiqotlari va nazariy tushunchalar kouching texnologiyalarining o'qituvchilar samaradorligi va talabalar natijalariga o'zgartiruvchi ta'sirini ta'kidlaydi, shu bilan birga tadqiqot va amaliyot uchun muammolar va kelajak yo'nalishlarini hal qiladi.

Kalit so'zlar: o'qituvchi tayyorlash, kouching texnologiyalari, reflektiv amaliyot, kasbiy rivojlanish, o'qituvchi ta'limi, moslashuvchan ta'lim, o'qituvchining samaradorligi, talabalar natijalari, shaxsiylashtirilgan yordam, ta'lim innovatsiyasi

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПОДГОТОВКИ ПЕДАГОГИ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОСНОВЕ КОУЧИНГОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

*Кабулова Санобар Эшназаровна,
преподаватель Гулистанского государственного педагогического института*

Абстракт. Предварительное педагогическое образование является важным аспектом системы образования и гарантирует, что учителя хорошо подготовлены к удовлетворению разнообразных потребностей учащихся. В данной статье исследуется педагогический потенциал использования коучинговых технологий для повышения квалификации педагогов-педагогов. Интегрируя методы коучинга в программы подготовки учителей, преподаватели могут создать более вдумчивую, отзывчивую и гибкую педагогическую команду. В статье рассматриваются различные методологии коучинга, их использование в педагогическом образовании и их потенциальная польза для учителей и учащихся. Тематические исследования и теоретические идеи подчеркивают преобразующее влияние наставничества на эффективность учителей и результаты учащихся, одновременно решая проблемы и будущие направления исследований и практики.

Ключевые слова: подготовка учителей, технологии коучинга, рефлексивная практика, профессиональное развитие, педагогическое образование, адаптивное обучение, эффективность учителя, результаты учащихся, персонализированная поддержка, образовательные инновации.

PEDAGOGICAL POSSIBILITIES OF IMPROVING PREPARATION OF EDUCATION TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY BASED ON COACHING TECHNOLOGIES

*Kabulova Sanobar Eshnazarovna,
teacher of Gulistan State Pedagogical Institute*

Abstract. Preservice teacher education is an important aspect of the education system and ensures that teachers are well equipped to meet the diverse needs of students. This article explores the pedagogical potential of using coaching technologies to enhance the training of teacher educators. By integrating coaching techniques into teacher education programs, educators can develop a more reflective, responsive, and flexible teacher workforce. The article examines various coaching methodologies, their use in teacher education, and their potential benefits for teachers and students. Case studies and theoretical insights highlight the transformative effects of mentoring on teacher effectiveness and student outcomes, while addressing challenges and future directions for research and practice.

Keywords: teacher training, coaching technologies, reflective practice, professional development, teacher education, adaptive learning, teacher effectiveness, student outcomes, personalized support, educational innovation

Kirish. Hozirgi jadal rivojlanayotgan ta'lim sharoitida o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash tobora murakkablashib bormoqda. O'qituvchilardan nafaqat mazmunan bilim va pedagogik strategiyalarni o'zlashtirish, balki o'qituvchilarning turli ehtiyojlariga moslashish, o'qitishga texnologiyani integratsiyalash va doimiy ravishda o'z kasbiy mahoratini oshirish ko'nikmasini shakllantirishi kutilmoqda. O'qituvchilarni tayyorlashning an'anaviy dasturlari birinchi navbatda o'qituvchilarni nazariy bilimlar va o'qitishning asosiy metodologiyalari bilan qurollantirishga qaratilgan. Biroq, bu dasturlar ko'pincha zamonaviy sinf xonalarining dinamik va ko'p qirrali xususiyatini hal qilishda etishmaydi.

Kouching texnologiyalari ushbu muammoga istiqbolli yechim taklif qiladi. Biznes va sport kabi sohalarda paydo bo'lgan kouching texnologiyalari shaxsiy va professional o'sishni rag'batlantirishdagi samaradorligi bilan e'tirof etilgan. Ta'lim kontekstida kouching texnologiyalari o'qituvchilarning reflektiv amaliyotlarini, maqsadni belgilash qobiliyatlarini va moslashtirilgan o'qitish usullarini oshirishga qaratilgan bir qator strategiya va amaliyotlarni o'z ichiga oladi. Murabbiylarni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga kiritish orqali o'qituvchilar bo'lajak o'qituvchilar uchun yanada qulay va samarali ta'lim muhitini yaratishi mumkin.

Ushbu maqola ta'lim o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashni yaxshilash uchun kouching texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlarini o'rganadi. Unda ta'limdagi kouching texnologiyalari ning nazariy asoslari ko'rib chiqiladi, kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga integratsiyalashning afzalliklari ko'rsatilgan va kouching texnologiyalari faoliyatining o'qituvchi faoliyati va talabalar natijalariga ta'sirini ko'rsatadigan amaliy misollar keltirilgan. Ushbu tadqiqot orqali maqola o'qituvchilar ta'limini o'zgartirish va pirovardida maktablarda ta'lim sifatini oshirish uchun kouching texnologiyalarining imkoniyatlarini ta'kidlashga qaratilgan.

Yuqori sifatli o'qituvchilarga bo'lgan talab har qachongidan ham ko'proq bo'lib, bu talabalarning yutuqlarini yaxshilash, yutuqlardagi kamchiliklarni bartaraf etish va talabalarni murakkab va o'zaro bog'liq dunyoga tayyorlash zarurati bilan bog'liq. Bu talablarni qondirish uchun o'qituvchilarni samarali tayyorlash muhim ahamiyatga

ega. Biroq, o'qituvchilar ta'limiga an'anaviy yondashuvlar ko'pincha fikrlash va moslashuvchan o'qitish amaliyotlarini rivojlantirish orqali bilimlarni uzatishga urg'u beradi. Bu bo'shliq yangi o'qituvchilarni turli sinflar va tez o'zgaruvchan ta'lim muhiti muammolarini hal qilish uchun etarli darajada jihozlanmagan holda qoldirishi mumkin.

Kouching texnologiyalari pedagogik innovatsiya sifatida

Kouching texnologiyalari kasbiy rivojlanishning an'anaviy, direktiv shakllaridan ko'proq hamkorlik va aks ettiruvchi yondashuvga o'tishni ifodalaydi. Kouching texnologiyalari da o'qituvchilar o'qituvchining shaxsiy ehtiyojlariga mos ravishda yo'l-yo'riq, fikr-mulohaza va yordam ko'rsatadigan murabbiy - murabbiy yoki tajribali o'qituvchi bilan ishlaydi. Bu jarayon o'qituvchilarni o'z amaliyoti haqida fikr yuritishga, kasbiy maqsadlarni belgilashga va ushbu maqsadlarga erishish uchun strategiyalarni ishlab chiqishga undaydi. Kouching texnologiyalari ning birgalikdagi tabiati samarali o'qitish uchun zarur bo'lgan doimiy takomillashtirish va professional o'sish madaniyatini rivojlantiradi.

Kouching texnologiyalari - bu samaradorlikni oshirish va maqsadlarga erishishga qaratilgan hamkorlik va mulohaza yurituvchi jarayon. Ta'lim kontekstida kouching texnologiyalari maqsadlarni belgilash, fikr-mulohaza yuritish, fikrlash amaliyoti va professional muloqot kabi usullarni o'z ichiga oladi. Ushbu texnologiyalar muhim o'qituvchilik qobiliyatlari va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash uchun o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga kiritilishi mumkin.

O'qituvchi tayyorlashda kouching texnologiyalari ning afzalliklari

Reflektiv amaliyot: Kouching texnologiyalari o'qituvchilarni o'z amaliyotlari haqida fikr yuritishga undaydi, bu ularning o'qitish usullari va talabalarning o'zaro munosabatlarini chuqurroq tushunishga olib keladi.

Shaxsiylashtirilgan kasbiy rivojlanish: Kouching texnologiyalari uzluksiz kasbiy o'sishga yordam beradigan o'qituvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan shaxsiy yordamni taklif qiladi.

O'z-o'zini samaradorligini oshirish: Kouching texnologiyalari orqali o'qituvchilar o'z qobiliyatlariga ishonchni mustahkamlashlari mumkin, bu esa sinfdagi ish faoliyatini yaxshilashga va o'quvchilarning natijalariga olib keladi.

Metodologiya. Kouching texnologiyalarini o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga integratsiyalash

Xizmatdan oldingi tayyorgarlik: bo'lajak o'qituvchilarga reflektiv amaliyot va doimiy takomillashtirish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va fikrlashni ta'minlash uchun o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga kouching texnologiyalari mashg'ulotlarini kiritish.

Xizmat davomida malaka oshirish: amaliyotchi o'qituvchilarning o'zgaruvchan ta'lim talablariga javob berishlarini ta'minlash uchun ularning malakasini oshirishning bir qismi sifatida kouching texnologiyalari ni amalga oshirish.

Hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlari: o'qituvchilar tengdoshlari bilan o'zaro kouching texnologiyalari qilishlari, tajriba almashishlari va muammolarni birgalikda hal qilishlari mumkin bo'lgan amaliyot hamjamiyatlarini yaratish.

Case Studies. 1-tadqiqot: O'qituvchilarning malakasini oshirishda kouching texnologiyalari

Universitetda o'qituvchilar tayyorlash dasturi o'z o'quv dasturiga kouching texnologiyalari mashg'ulotlarini kiritdi. Tayyorgarlik bosqichi o'qituvchilari reflektiv amaliyot, sinfni boshqarish va o'qitish strategiyalariga qaratilgan muntazam trenerlik mashg'ulotlarida qatnashdilar. Natijalar shuni ko'rsatdiki, bu o'qituvchilar yuqori darajadagi o'z-o'zini samaradorligini namoyish etdilar va o'quvchilarning ehtiyojlarini qondirish uchun o'z o'qitish usullarini moslashtirishga ko'proq moslashdilar.

2-tadqiqot: Amaliyotchi o'qituvchilar uchun malaka oshirish

Maktab okrugi o'z o'qituvchilari uchun doimiy yordam va fikr-mulohazalarni taqdim etgan tajribali murabbiylar bilan bog'lab, kouching texnologiyalari dasturini amalga oshirdi. O'qituvchilar o'zlarining o'qituvchilik qobiliyatlariga bo'lgan ishonchlari ortgani, sinfni boshqarish ko'nikmalari yaxshilangani va ishdan qoniqish ortishi haqida xabar berishdi. Bundan tashqari, ushbu o'qituvchilarning sinflarida talabalarning ishlashi sezilarli yaxshilanishni ko'rsatdi.

O'qituvchilarni tayyorlashda kouching texnologiyalari ning afzalliklari aniq bo'lsa-da, bir qator muammolarni hal qilish kerak. Bular qatoriga o'qitilgan murabbiylar mavjudligini ta'minlash, kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar ta'limining mavjud asoslariga integratsiya qilish va kouching texnologiyalari dasturlarini moliyalashtirishni ta'minlash kiradi. Bundan tashqari, fikrlash amaliyoti va uzluksiz kasbiy rivojlanishni qadrlaydigan va rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi madaniyatni yaratish juda muhimdir.

Kelajakdagi tadqiqotlar kouching texnologiyalari ning o'qituvchi faoliyati va talabalar natijalariga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishga qaratilishi kerak. Bundan tashqari, turli xil kouching texnologiyalari modellari va metodologiyalarining samaradorligini o'rganish kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga integratsiya qilishning eng yaxshi amaliyotlari haqida tushuncha berishi mumkin.

Ta'lim o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kouching texnologiyalarining integratsiyasi o'qituvchilar ta'limiga transformativ yondashuvni taklif qiladi. E'tiborni kasbiy rivojlanishning an'anaviy, direktiv shakllaridan ko'proq hamkorlik va mulohaza yurituvchi amaliyotga o'tkazish orqali kouching texnologiyalari o'qituvchilarda doimiy takomillashtirish va kasbiy o'sish madaniyatini rivojlantiradi. Ushbu pedagogik innovatsiya zamonaviy sinf xonalarining dinamik va ko'p qirrali xususiyatiga qaratilgan bo'lib, o'qituvchilarni o'qituvchilarning turli ehtiyojlariga moslashish, o'qitishga texnologiyani integratsiyalash va ularning kasbiy kompetensiyalarini doimiy ravishda oshirish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va tafakkur bilan jihozlaydi.

Kengaytirilgan reflektiv amaliyot: Kouching o'qituvchilarni reflektiv amaliyot bilan shug'ullanishga undaydi, bu ularning o'qitish usullari va talabalarning o'zaro munosabatlarini chuqurroq tushunishga olib keladi. Ushbu reflektiv yondashuv o'z-o'zini anglashni rivojlantiradi va o'qituvchilarga takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashga yordam beradi, natijada ularning sinfdagi samaradorligini oshiradi.

Shaxsiylashtirilgan kasbiy rivojlanish: Kouching o'qituvchilarning shaxsiy ehtiyojlariga moslashtirilgan shaxsiy yordamni taklif qiladi. Ushbu maqsadli yondashuv kasbiy rivojlanishning dolzarb va mazmunli bo'lishini ta'minlaydi, har bir o'qituvchiga xos bo'lgan aniq muammolar va maqsadlarni hal qiladi.

O'z-o'zini samaradorligini oshirish: Kouching texnologiyalari ning qo'llab-quvvatlovchi va hamkorlikdagi tabiati orqali o'qituvchilar o'z qobiliyatlariga ishonchni kuchaytiradilar. Bu o'z-o'zini samaradorligini oshirish sinfda ishlashning yaxshilanishiga va o'qituvchilarning yaxshi natijalariga olib keladi, chunki o'ziga ishongan o'qituvchilar innovatsion va samarali o'qitish strategiyalarini amalga oshirish ehtimoli ko'proq.

Talabalar natijalariga ijobiy ta'sir: Amaliy tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, kouching texnologiyalari dasturlarida qatnashadigan o'qituvchilar sinfni boshqarish ko'nikmalarini yaxshilaydi, o'qitish sifati yuqori va ishdan qoniqishni oshiradi. Ushbu yaxshilanishlar talabalarning faolligi va yutuqlariga ijobiy ta'sir ko'rsatib, ta'limdagi kouching texnologiyalari ning kengroq afzalliklarini ta'kidlaydi.

O'qituvchilarni tayyorlashda kouching texnologiyalari ning afzalliklari aniq bo'lsa-da, uni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun bir qator muammolarni hal qilish kerak.

Bularga quyidagilar kiradi:

Tayyorlangan murabbiylarning mavjudligi: O'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash uchun etarli malakali murabbiylar mavjudligini ta'minlash juda muhimdir. Bu kouching texnologiyalari ko'nikmalarini rivojlantirish uchun tajribali o'qituvchilar uchun o'quv dasturlariga sarmoya kiritishni talab qilishi mumkin.

Mavjud tuzilmalarga integratsiya: Kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar ta'limining belgilangan dasturlari va kasbiy rivojlanish tizimlariga integratsiya qilish manfaatdor tomonlar o'rtasida puxta rejalashtirish va hamkorlikni talab qiladi.

Moliyalashtirishni ta'minlash: Barqaror moliyalashtirish kouching texnologiyalari dasturlarini qo'llab-quvvatlash uchun zarur, jumladan, murabbiylarni tayyorlash uchun resurslar, doimiy yordam ko'rsatish va dastur samaradorligini baholash.

Qo'llab-quvvatlovchi madaniyatni yaratish: Kouching texnologiyalari tashabbuslarining muvaffaqiyati uchun aks ettiruvchi amaliyot va uzluksiz kasbiy rivojlanishni qadrlaydigan va rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi tashkilot madaniyati muhim ahamiyatga ega.

Kelajakdagi tadqiqotlar kouching texnologiyalari ning o'qituvchi faoliyati va talabalar natijalariga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishga qaratilishi kerak. Bundan tashqari, turli xil kouching texnologiyalari modellari va metodologiyalarining samaradorligini o'rganish kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga integratsiya qilishning eng yaxshi amaliyotlari haqida tushuncha berishi mumkin. Keyingi tadqiqotlar, shuningdek, kouching texnologiyalari dasturlarining kengaytirilishi va ularning turli ta'lim kontekstlari va sharoitlarida qo'llanilishini o'rganishi mumkin.

Xulosa. Kouching texnologiyalari ta'lim o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashni yaxshilash uchun istiqbolli pedagogik innovatsiyadir. Kouching texnologiyalari aks ettirish amaliyotini, shaxsiylashtirilgan kasbiy rivojlanishni va o'z-o'zini samaradorligini oshirishni rag'batlantirish orqali yanada moslashuvchan va sezgir o'qituvchi ishchi kuchini yaratishga yordam beradi. Kouching texnologiyalari ni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga integratsiyalashuvi oxir-oqibatda talabalar uchun yaxshi ta'lim natijalariga va o'qituvchilar uchun yanada to'liq kasbiy tajribaga olib kelishi mumkin. Ta'lim landshafti rivojlanishda davom etar ekan, kouching texnologiyalarini qo'llash zamonaviy sinflar muammolarini hal qilishga yaxshi tayyorlangan yuqori samarali va chidamli o'qituvchilarni etishtirish yo'lini taklif etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Knicht, J. (2018). *Instructional Coaching: A Partnership Approach to Improving Instruction*. Corwin Press.

Lofthouse, R., & Leat, D. (2013). An international perspective on the practices and challenges of instructional coaching. *Professional Development in Education*, 39(3), 271-286.

Showers, B., & Joyce, B. (1996). The evolution of peer coaching. *Educational Leadership*, 53(6), 12-16.

Tschannen-Moran, B., & Tschannen-Moran, M. (2011). The coach and the evaluator. *Educational Leadership*, 69(2), 10-16.

van Nieuwerburgh, C. (Ed.). (2017). *Coaching in Education: Getting Better Results for Students, Educators, and Parents*. Routledge.

Bloom, G., Castagna, C., Moir, E., & Warren, B. (2005). *Blended Coaching: Skills and Strategies to Support Principal Development*. Corwin Press.